

החלטת טראמפ להפיל את המשטר היא השינוי החשוב ביותר בסבב הנוכחי

written by מאיר בן שבת | 18.01.2026

קשה להעריך כיצד תסתיים המתיחות הנוכחית סביב איראן, אך גם אם זו תחלוף ללא התכתשות צבאית ובלי דרמות נוספות, השקט יהיה זמני. היעדר פתרון לבעיות היסוד שהזינו את גל המחאה יחד עם התמיכה האקטיבית מצד וושינגטון בהחלפת-המשטר, יקרבו את בואם של הגלים הבאים ויגבירו את תכיפותם ועוצמתם, עד לשינוי. אין לדעת כמה זמן זה יימשך תהליך זה ומה יהיו מחיריו הישירים והעקיפים. כדי שהוא יקרה נדרשת בעיקר נחישותו של הנשיא טראמפ והתמדת בני העם האיראני במאבקם.

השינוי החשוב ביותר שקרה בסבב המתיחות הנוכחי עם טהראן, התרחש דווקא בווישינגטון, בתודעתו של האיש מספר 1.

עד לא מזמן הדגיש הנשיא טראמפ כי הדרישות מהמשטר ממוקדות בהסכם גרעין חדש ובפתרון בהסכמה לאתגרים שטהראן מציבה ליציבות האזור. בהזדמנויות שונות הוא אף הצהיר "אנחנו לא מחפשים שינוי משטר. אני רוצה להבהיר את זה" (מאי 2019, טוקיו) וכן "שינוי משטר דורש כאוס, ובאופן אידיאלי אנחנו לא רוצים לראות כל כך הרבה כאוס" (יוני 2025, לקראת טיסתו לפסגת נאט"ו).

באמירתו הפומבית בסוף השבוע הוא הציג קו אחר: "הגיע הזמן להנהגה חדשה באיראן".

גם אם הוא עדיין מסוייג מהתייצבותה של ארה"ב בחזית המאבק להחלפת המשטר ומעדיף לתמוך בו ע"י לחץ כלכלי קיצוני ("לחץ מקסימלי 2.0") וגיבוי אקטיבי למפגינים, הוא נכון להתערבות צבאית. כזו שתוכל להשלים מהלך של התקוממות העממית או לפחות להשתלב בו.

מה גרם לטראמפ לשנות את גישתו? אפשר לשער כי מדובר בתהליך לא קצר, במהלכו חווה את תעוזת המשטר ¹ בין אם דרך המידע על הכוונות להתנקש בו ובין בהתקפות הטילים על ישראל, והבין את התוחלת המוגבלת של הישגים מול איראן כל עוד המשטר על כנו. יש להניח כי האופן שבו הסתיימו המהלכים הקודמים נגד איראן, מבצע "עם כלביא" וקודם לכן ² חיסולו של קאסם סולימאני, כמו גם הצלחת המבצע הצבאי נגד ונצואלה, חיזק את ביטחונו. כך גם הלגיטימציה שהתגבשה במערב לנוכח מעלליו של המשטר באופן כללי והדיכוי האלים של ההפגנות האחרונות.

כדי לשמר את הגחלים הלוחשות ברחובות איראן אין מנוס מהגברת הלחץ הכלכלי. הנשיא טראמפ מבין זאת היטב ולכן הגביר את השימוש במכסים וב"סנקציות השניוניות". לא פחות חשוב מכך הוא היעדר תקווה שאותה המשטר יוכל לשווק לאזרחיו. הודעותיו של טראמפ על

סגירה או לפחות השהייה של אופציית המשא ומתן ² משרתת גם את הצורך הזה. יש להניח כי בתוך צוותו ומקורביו יש מי שכבר בודקים את האפשרות לחידוש השיח מתוך היצמדות לכוונה המקורית להוביל להסכם גרעין. אם יחודש המו"מ תהיה זו מכה קשה למתנגדי המשטר שספק אם בכלל תוביל להישגים בתחומי הגרעין וההתעצמות האיראנית. יש לקוות כי הנשיא לא יכנס למלכודת זו.

באשר לתקיפה אמריקנית, יש היגיון רב בעמדה הרואה בהפעלת הכוח הצבאי מהלך משלים להתקוממות העממית. אם נכונים הדיווחים על כך שכרגע אין הפגנות באיראן כי אז נכון לגבש את הכוחות ולהשלים את המוכנות לתקיפה עם התחדשותן. הבנתם של מתנגדי המשטר באיראן שזוהי הנוסחה להפעלת הכוח, היא כשלעצמה, תיצור אצלם את המוטיבציה לצאת לרחובות.

המועצה לשיקום עזה

ההכרזות על כינונה של מועצת השלום כמו על המעבר לשלב ב' של תכנית טראמפ, תפסו את כל השחקנים בישראל ובאזור בעת שהקשב היה מופנה לאיראן ולהתרחשויות סביבה.

הדאגות בישראל מפני כניסה לתהליך שיוביל לממשלת בובות שתחת חסותה חמאס ישקם את יכולותיו וישלוט בפועל באמצעות כוחו הצבאי והיטמעותו באוכלוסיה, בהחלט במקומן.

נכונה גם ההתעקשות הישראלית שלא להכניס את נציגי תורכיה וקטאר ל"מועצת השלום" ³ הגם שלא ברור כיצד יסתיים הדיון בכך.

השיקום הצבאי של חמאס כבר התחיל. הוא לא תלוי במהלכי השיקום הגדולים של התשתיות והמבנים, הוא מתאפשר בראש ובראשונה הודות לאספקה האזרחית. מאות המשאיות שנכנסות לעזה פורקות מתוכן גם גנרטורים ואמצעים דו-שימושיים שמשים את חמאס לשיקום יכולותיו. כל זה עוד בלי לדבר על הברחות הנשק וכאשר מעבר רפיח עדיין סגור.

מערכת הביטחון מתגאה מעת לעת בהצלחותיה לסכל הברחה כזו או אחרת. צריך לשבח אותה על כך. לצד זאת, כדאי שנספור את כמות ההצלחות מתוך סך כל ההברחות ולא בפני עצמן.

מה שחשוב יותר מכל אלה הוא לקבוע כבר עתה כללים נוקשים בעניין הכנסת חומרים, ציוד מיכני הנדסי ואמצעים דו-שימושיים לשטחי עזה ולמסד מנגנוני אכיפה על כך. זה בידיה של ישראל, חיוני כדי למנוע את התעצמות האוייב כבר כיום ויוכל לשמש מנוף גם למגעים עם הגורמים הבינלאומיים.

המעבר לשלב ב' של תכנית טראמפ עלול לסכן את הישגיה של ישראל במלחמה. על קירות המפקדה הבינלאומית בקרית-גת מתנוססת באותיות של קידוש לבנה תכנית 20 הנקודות של טראמפ. כדאי שגם בישראל נחזור להדגיש את יעדינו מול עזה: מיטוט של שלטון חמאס ⁴ במובן של הפקעת שליטתו, פירוז הרצועה מכל נשק, מניעת שיקום צבאי והברחות.

פורסם בישראל היום, בתאריך 19 לינואר 2026.